EELNÕU
(09.11.2026)

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades Piibenõmme OÜ 31.07.2026 esitatud keskkonnaloa taotlust nr T-KL/1013573-5 ja võttes aluseks maapõueseaduse § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seadus § 41 lg 1 p 4, haldusmenetluse seaduse § 53 lg 2 p 2 ja 3, § 61 lg 1 ning Lääne-Nigula Vallavolikogu 17.11.2022 otsuse nr 1-3/22-47 **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Anda Piibenõmme OÜ-le (registrikood 10799621) tähtajaline keskkonnaluba nr KL-527773 15 aastaks aadressil Piirsalu metskond 1, Piirsalu küla, Lääne-Nigula vald, Lääne maakonnas (katastritunnus 68001:003:0279) asuvale Risti-Muru II liivakarjääris maavara kaevandamiseks.

1.2. Määrata keskkonnaloale nr KL-527773 kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse peatükis 3.3.2. "Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused" toodust.

1.3. Korraldus jõustub Piibenõmme OÜ-le teatavakstegemisel.

1.4. Avalikustada Piibenõmme OÜ-le kuuluva keskkonnaloa nr KL-527773 andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Keskkonnaluba nr KL-527773 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis https://kotkas.envir.ee/.

2. ASJAOLUD

2.1. Taotluse läbivaatamine

Piibenõmme OÜ (aadress Roheline aas 22-2, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond) esitas 22.06.2022 Keskkonnaametile taotluse nr T-KL/1013573 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS numbriga DM-120562-1), kuna teenindusmaa pindala ületas 25 ha, oleks taotluse kohta algatatud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 6 lg 1 p 28 alusel kohustuslikus korras keskkonnamõju hindamine (KMH). 05.09.2022 esitati taotlus nr T-KL/1013573-2 (registreeritud KOTKAS-s numbriga DM-120562-3), mille põhjal jäi teenindusmaa pindala alla 25 ha. Antud taotluse põhjal algatati menetlus. 16.08.2023 algatas Keskkonnaamet eelhinnangu kaalutluste põhjal Risti-Muru II

liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele KMH. 01.11.2023 esitas Piibenõmme OÜ uuendatud taotluse T-KL/1013573-3, milles muudeti teenindusmaa pindala algseks (28,99 ha). Sellest lähtuvalt muutus maa-ala suurus ja seeläbi ka juba algatatud KMH menetluse õiguslik alus. 06.03.2024 lõpetati käimasolev KMH ja 19.03.2024 kirjaga DM-120562-36 algatati uus KMH. Keskkonnaamet tunnistas 27.05.2026 kirjaga nr 6-3/26/1090-21 Risti-Muru II liivakarjääri rajamise ja töötamisega kaasneva KMH aruande nõuetele vastavaks ning palus KMH-s välja toodud leevendusmeetmetest tulenevalt mäeeraldisest ja teenindusmaast välja jätta Risti-Muru II liivakarjääri 2. järgu ala ning 1. järgu ala läänepoolne lahustükk. Muudetud taotlus T-KL/1013573-4 esitati Keskkonnaametile 19.06.2026. Parandatud graafiliste lisadega taotlus T-KL/1013573-5 esitati Keskkonnaametile 31.07.2026.

Menetluse aluseks on 31.07.2026 esitatud parandustaotlus nr T-KL/1013573-5 (registreeritud KOTKAS-s numbriga DM-120562-42; edaspidi *taotlus*).

Luba taotletakse aadressil Piirsalu metskond 1, Piirsalu küla, Lääne-Nigula vald, Lääne maakond (katastritunnus: 68001:003:0279) riigiomandisse kuuluval kinnistul toimuvale tegevusele. Mainitud katastriüksuse riigivara valitseja on Kliimaministeerium ning volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus.

Maavara kasutusala on teedeehitus ja ehitussegud. Taotletava Risti-Muru II liivakarjääri mäeeraldise pindalaks on 8,55 ha ja selle teenindusmaa pindalaks on 11,30 ha. Keskkonnaluba taotletakse 15 aastaks keskmise aastase kaevandamise mahuga 36 tuh m^3. Taotluse seletuskirja kohaselt korrastatakse Risti-Muru II liivakarjäär tehisveekoguks, metsamaaks ja rohumaaks.

Taotletav mäeeraldis hõlmab Risti-Muru liivamaardla (registrikaart nr 575) ehitusliiva aktiivse tarbevaru plokke 8 ja 9 ning täiteliiva aktiivse tarbevaru plokki 10 osaliselt.

8 plokk (ehitusliiv) - 243 tuh m^3
9 plokk (ehitusliiv) - 49 tuh m^3
10 plokk (täiteliiv) - 312 tuh m^3

Taotletava ala ehitusliiva aktiivne tarbevaru on 292 tuh m^3 (seisuga 30.09.2026), sellest arvutatud kaevandatava ehitusliiva maht on 259 tuh m^3 ning täiteliiva aktiivne tarbevaru on 312 tuh m^3 (seisuga 30.09.2026), sellest arvutatud kaevandatava ehitusliiva maht on 272 tuh m^3.

Seletuskirja ja loa taotluse kohaselt on mäeeraldise katendi maht 26 tuh m^3. Mäeeraldiselt kooritavat katendit kasutatakse ala korrastamisel ning kui ülejäänud osa võõrandamiseks puuduvad võimalused, kasutatakse naaberkinnistul Risti-Muru liivakarjääri korrastamiseks.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (edaspidi MaaPS), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (edaspidi KeÜS) ja keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 1000 eurot on tasutud kahes osas 22.06.2022 ja 03.10.2022 riigilõivuseaduse § 136² lõike 1 punkti 4 kohaselt.

Keskkonnaloa taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötleja 30.06.2022 kirjaga nr 9-3/22/11385-2; 13.09.2022 kirjaga nr 9-3/22/11385-4; 28.12.2023 kirjaga nr 9-3/23/18096-2; 30.06.2026 kirjaga nr 13-1/26-1001; 04.08.2026 kirjaga nr 13-1/26-1193.

Taotletava mäeeraldise ja selle teenindusmaa alale jääb II kaitsekategooria kaitsealuse liigi metsise (*Tetrao urogallus*) leiukoht, mäeeraldise teenindusmaa piirneb läänest II kaitsekategooria liigi laanerähni (*Picoides tridactylus*) leiukohaga. Teenindusmaa lõunaosast jääb >200 m kaugusele (edela suunas) Annamõisa metsise püsielupaik (väline tunnus: KLO3000645), selle piiranguvöönd (vööndi väline tunnus: KLO3100778) ja Natura 2000 võrgustiku Mustjärve raba loodusala.

2.2. Taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja teavitas taotlejat menetluse algatamisest ning küsis Lääne-Nigula Vallavalitsuselt (edaspidi *kohalik omavalitsus)* arvamust (KOTKAS 23.09.2022 nr DM-120562-5) nõuetekohaseks tunnistatud taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 2¹, MaaPS § 49 lg 6). Lääne-Nigula Vallavolikogu edastas Keskkonnaametile 17.11.2022 otsuse nr 1-3/22-47 (KOTKAS 24.11.2022 nr DM-120562-16), milles nõustuti Risti-Muru II liivakarjääri mäeeraldise keskkonnaloa taotlusega.

Loa andja kaasas 27.07.2023 kirjaga DM-120562-27 menetlusse Saue vallavalitsuse, küsides arvamust KMH eelhinnangu eelnõu kohta, kuna Saue vald asub 550 m kaugusel taotletavast mäeeraldisest. Saue vald arvamust ei avaldanud.

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 23.09.2022 väljaandes Ametlikud Teadaanded (KeÜS § 47 lg 2). Lisaks teavitas menetlusosalisi taotluse esitamisest (registreeritud KOTKAS-s 23.09.2022 numbriga DM-120562-6; KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2). Taotluse avalikustamise käigus esitati ettepanekuid ja küsimusi; täpsemalt kirjeldatud peatükis 3.4.

Keskkonnaamet palus 21.12.2022 kirjaga nr DM-120562-19, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium esitaks oma seisukoha riigi huvi väljaselgitamiseks Risti-Muru II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) vastas 24.01.2023 kirjaga nr 17-1/2022/7783-2 (KOTKAS 26.01.2023 nr DM-120562-20), et loa andmine on põhjendatud ja MKM soovitab luba võimalusel väljastada.

Keskkonnaamet algatas 16.08.2023 kirjaga nr DM-120562-30 Risti-Muru II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse KMH, tuginedes eelhinnangu kaalutlustele. Kuna kavandatava tegevuse tõenäolist olulist mõju ei saa eelhinnangu kohaselt välistada Natura 2000 alale, piirkonnas levinud kaitsealuste liikide ja Annamõisa metsise püsielupaiga seisundile. 01.11.2023, st käimasoleva KMH protsessi ajal esitas Piibenõmme OÜ uue parandatud keskkonnaloa taotluse T-KL/1013573-3, mis on registreeritud KOTKAS-s 01.11.2023 numbriga DM-120562-31.

Parandustaotluse kohaselt soovis Piibenõmme OÜ taotletava karjääri mäeeraldise teenindusmaa pindala muuta algseks ehk 28,99 ha suuruseks, mistõttu muutus juba algatatud KMH menetluse õiguslik alus. 06.03.2024 lõpetas Keskkonnaamet kirjaga DM-120562-35 KMH menetluse.

Keskkonnaamet algatas kohustuslikus korras 19.03.2024 kirjaga nr DM-120562-36 uue KMH Risti-Muru II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele. KMH programm tunnistati nõuetele vastavaks Keskkonnaameti 05.12.2024 kirjaga nr 6-3/24/6111-22. Risti-Muru II liivakarjääri kaevandamise loa taotluse KMH aruanne tunnistati nõuetele vastavaks Keskkonnaameti 27.05.2026 kirjaga nr 6-3/26/1090-21.

Loa andja teavitas *XX.XX.2026* loa andmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (*xx.xx.2026 kiri nr* DM-120562-*xx;* HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 48 lg 1, 3 ja 4, KeHJS § 11 lg 2^2), määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul.

Loa andja tegi eelnõude avalikustamisel ettepaneku, et avalikku arutelu ei korraldata, kui menetlusosalised ei ole ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtajaks esitanud selle suhtes vastuväiteid (HMS § 50 lg 2 p 1, lg 3). *Avalikku arutelu korraldati/ei korraldatud, kuna menetlusosalised esitasid/ei esitanud loa menetluse ajal selle suhtes vastuväiteid.*

Eelnõude avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid laekus/ei laekunud.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis Piibenõmme OÜ-lt *xx.xx.2026 kirjaga nr* DM-120562-*xx* arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa muutmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest, *hiljemalt kuupäevaks xx.xx.2026.*

Piibenõmme OÜ arvamust esitas/ ei esitanud.

Eelnõu valmimisest teavitati XX.XX.2026 ka Lääne maakonna ajalehes Lääne Elu (KeÜS § 47 lg 2). Eelnõudele ei esitatud ettepanekuid ega vastuväiteid/esitati ettepanekuid ja vastuväiteid (vt korralduse peatükist 3.4).

2.3 Keskkonnamõju hindamise algatamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse luba ja kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (KeHJS § 3 lg 1 p 1, p 2).

Keskkonnaamet andis kavandatud tegevusele eelhinnangu ja kaalus KMH vajalikkust (KeHJS § 6 lg 2^1). Eelhinnanguga selgitati, kas kavandatav tegevus võib eeldatavalt kaasa tuua olulise keskkonnamõju või mitte ning otsustati KMH algatada 16.08.2023 kirjaga nr DM-120562-30 (KeHJS § 6 lg 2^1, § 6^1 lg 3, § 11 lg-d 2 ja 4), kuna kavandatava tegevuse tõenäolist olulist mõju ei saa eelhinnangu kohaselt välistada Natura 2000 alale, piirkonnas levinud kaitsealuste liikide ja Annamõisa metsise püsielupaiga seisundile.

KMH menetluse käigus soovis loa taotleja muuta taotletava karjääri mäeeraldise teenindusmaa pindala algseks ehk 28,99 ha suuruseks, mistõttu muutus juba algatatud KMH menetluse õiguslik alus. Seega lõpetas 06.03.2024 Keskkonnaamet kirjaga DM-120562-35 KMH menetluse ning algatas uuendatud taotluse korras kohustusliku KMH 19.03.2024 kirjaga nr DM-120562-36.

KMH aruanne tunnistati nõuetele vastavaks (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 27.05.2026 nr 6-3/26/1090-21). KMH aruande tulemusena leiti, et kavandatud tegevusega kaasneb küll negatiivne keskkonnamõju, kuid seda on võimalik leevendada. Taotletava Risti-Muru II liivakarjääri rajamise ja töötamisega kaasnevad peamised mõjud avalduvad metsakooslustele (metsa raadamine), linnustikule, müra levikus, liikluskorraldusele ja -ohutusele. Nende võimalike mõjude leevendamiseks on vaja rakendada leevendusmeetmeid. Kui meetmed võetakse arvesse, siis ei ole eeldada olulise keskkonnamõju ilmnemist ning tegevust võib lubada. Täpsemalt on vajalikud keskkonnameetmed esitatud peatükis 3.3.1.

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused loa andmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15-ks aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2).

Keskkonnaluba antakse tähtajaliselt, vastavalt ettevõtte poolt esitatud taotlusele 15 aastaks.

3.1.1. Maavara kaevandamine

3.1.1.1. Lubatav tegevus

Ettevõttel on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vaja maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1).

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates.

Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Risti-Muru II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse Lääne-Nigula Vallavalitsusele (KOTKAS 23.09.2022 nr DM-120562-5).

Lääne-Nigula Vallavolikogu edastas Keskkonnaametile 24.11.2022 otsuse nr 1-3/22-47 (KOTKAS 24.11.2022 nr DM-120562-16), milles nõustuti Risti-Muru II liivakarjääri mäeeraldise keskkonnaloa taotlusega.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmehoidla jäätmeseaduse § 35^2 tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Taotluse kohaselt leiab kogu kasulik materjal kasutust ning mäeeraldiselt eemaldatud katend ladustatakse ajutiselt mäeeraldise teenindusmaale. Osa katendist (ca 5-10 tuh m^3) kasutatakse ala korrastamisel ning kui ülejäänud osa võõrandamiseks puuduvad võimalused, kasutatakse naaberkinnistul Risti-Muru liivakarjääri korrastamiseks. Taotleja on teadlik, et juhul, kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus esitada ka kaevandamisjäätmekava.

Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jäätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada ning taotleda keskkonnaloale juurde jäätmete eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on maavara kaevandamine Risti-Muru II liivakarjääris. Maavara kavandatav kasutusvaldkond on teedeehitus ja ehitussegud.

3.1.2. Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu ei kuulu ettevõttele. Tegemist on riigile kuuluva kinnistuga Piirsalu metskond 1 (katastritunnus 68001:003:0279), mille kasutamise rendileping sõlmitakse peale keskkonnaloa andmist.

3.2. Loa andmisest keeldumise aluste hindamine

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa andmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55). MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Risti-Muru II liivakarjääri mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

- Taotlejat ei ole karistatud keskkonnavastase kuriteo eest ega väärteo eest kaks või enam korda või on taotleja karistusandmed karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud

(KeÜS § 52 lg 1 p 1 [1]).

- Tegevus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele (KeÜS § 52 lg 1 p 4, MaaPS § 55 lg 1).

- Tegevusega ei kaasne keskkonnaohtu (KeÜS § 52 lg 1 p 6). Keskkonnaamet tunnistas 27.05.2026 kirjaga nr 6-3/26/1090-21 Risti-Muru II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse juurde koostatud KMH aruande nõuetele vastavaks. Vastavalt aruandes esitatud järeldustele ja leevendusmeetmetele seatakse keskkonnaloale nr KL-527773 ebasoodsate keskkonnamõjude vähendamiseks kõrvaltingimused.

- Tegevusega kaasnevate heidete lisandumisel ei ole keskkonna kvaliteedi piirväärtus ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 8, MaaPS § 55 lg 1).

- Loa andmisega ei minda vastuollu riiklike huvidega, mis on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" (MaaPS § 55 lg 2 p 10). Samuti ei tuvastatud vastuolusid teiste valdkondade eriseadustega. Kohalik omavalistus ei ole oma nõusoleku andmisel välja toonud, et oleks vastuolu lähtudes kohalike kogukondadest, tööhõivest, sotsiaalmajanduslikust arengust ja avalikust huvist. Eelhinnangus on hinnatud vastavust planeerimisdokumentidele, mõju keskkonnale ja keskkonnariskidele, muinsuskaitseobjektidele, riigikaitselistele objektidele. KMH-s kui ka korralduses on nimetatud erinevaid aspekte, millele on vaja tähelepanu pöörata arvestades sotsiaalse keskkonna, looduskeskkonna, liigikaitse, julgeoleku ja kultuuri valdkonna seadustes väljendatud riigi huvi. Vastuolu ei tuvastatud.

- Lääne-Nigula Vallavolikogu nõustus 17.11.2022 kirjaga nr 1-3/22-47 (KOTKAS 24.11.2022 nr DM-120562-16), Risti-Muru II liivakarjääri mäeeraldise keskkonnaloa taotlusega.

- Taotleja ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamise ega kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest *(karistusregistri päring seisuga XX.XX.2026*) (MaaPS § 55 lg 3 p 1).

3.3. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muuhulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutlusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitte andmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutlusõiguse alusel.

3.3.1. KMH-s esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet algatas 19.03.2024 kirjaga nr DM-120562-36 KMH Risti-Muru II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele. Keskkonnaameti 27.05.2026 kirjaga nr 6-3/26/1090-21 tunnistati Risti-Muru II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse koostatud KMH aruanne nõuetele vastavaks. KMH eesmärgiks oli hinnata kavandatava tegevuse ja selle alternatiivide elluviimisega kaasneda võivat olulist keskkonnamõju, hinnates sh erinevate mõjude ruumilist ulatust ning nende olulisust.

KMH käigus hinnati kavandatava tegevusega kaasnevat mõju keskkonnale ning inimeste tervisele, heaolule ja varale. Tegevusega kaasnevaid mõjusid on võimalik vältida ja vähendada rakendades leevendavaid meetmeid.

KMH aruandes järeldati, et kavandatav Risti-Muru II liivakarjäär võib avaldada olulist ebasoodsat mõju vaid linnustikule, sealhulgas seal esinevatele II kaitsekategooria liikidele, metsisele ja laanerähnile. Peamise mõjuna toodi välja elupaikade vähenemine. KMH aruande eelnõu avalikustamise protsessi ja sellele järgnevate arutelude käigus on jõutud veendumusele (sh arendaja poolt), et käesoleva loa menetluse raames teostatud KMH hinnangul rakendatakse leevendusmeedet, mille põhjal võetakse kasutusele vaid Risti-Muru II 1. etapi ala.

KMH aruandes järeldati, et 2. järk ei ole kaitsealuste liikide seisukohalt karjäärina kasutamiseks sobiv, mistõttu jäeti see taotlusega nr T-KL/1013573-4 taotletavast alast välja. 2. järgu ehk etapi osas säilivad arendajal võimalused taotleda Keskkonnaametilt eraldi keskkonnaloa menetlust, mille raames saab teha vajadusel alusuuringuid, koguda aktuaalset teavet Piirsalu kaitsetööstuspargi arenduse osas ja määratleda kaevandusvõimaluse olemasolul ka meetmeid.

KMH-s esitatud kaalutluste alusel tuleb Risti-Muru II liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-527773 andmisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

<u>1. Kaitse- ja hoiualad</u>
1. Säilitada Risti-Muru II mäeeraldise lääneosas inventeeritud väärtuslikumad metsakooslused (alad 4, 5 ja 6, vt KMH Joonis 2.4 ptk 2.2.2) alates põhja-lõunasuunalisest metsarajast lääne suunda. Vähendada antud mahus mäeeraldise ja teenindusmaa pindala. Meede (riigimaal) läheb kokku ka Kliimaministeeriumi 21.08.2023 kirjaga 1 14/23/3763 „Omaniku ootused Riigimetsa Majandamise Keskusele“.

<u>2. Linnustik</u>
1. grupp meetmeid – karjääri piires toimuvad tegevused (prioriteetsus I (kohustuslik), karjääritööde ajaline ja ruumiline piiramine).
1.1. Metsise mänguperioodil ja sellele eelneval lindude kogunemisajal 01.02–15.05 on kogu kaevandamistegevus ja sellega kaasnev (sh laadimine, väljavedu, raadamine jne) keelatud, et

vähendada mürakoormust ja muid häiringuid.
1.2. Metsise pesitsusajal 16.05–15.07 vältida valju ja/või impulssmüra tekitava tehnika kasutamist. Muud tegevused on karjääris päevasel ajal kell 08:00–20:00 lubatud.
1.3. Kuna metsisele pesitsemiseks ja pesakondade toitumiseks sobivad metsad piirnevad vahetult kavandatava karjääriga, siis tuleb Annamõisa metsise püsielupaiga piirist 200 m ulatuses kaevandamist ja masinate liikumist vältida pesitsusajal 15.04–15.07.
1.4. Raie- ja raadamistööd on keelatud perioodil 01.02–31.08. Et vältida lindude häirimist ja hukkumist, tuleb karjääri laiendamiseks planeeritud raadamistööd teostada väljaspool metsise jt lindude mängu- ja pesitsusaega, eelistatult hilissügisel ja/või talve esimeses pooles perioodil 01.11–31.01.
1.5. Kogu aasta vältel hoida öörahu kell 22:00–07:00.
1.6. Püsielupaiga poolsele karjääri piirile (kaevandamise 1. järk) rajada pinnasest ja karjääri laienduse alalt juuritud kändudest vähemalt 4-meetri kõrgune müra ja visuaalset häiringut tõkestav vall. Juhul, kui karjäärist metsise mängualale leviva müra tase on < 40 dB ka ilma müratõkke vallita, on vall siiski vajalik visuaalse häiringu vähendamiseks. Sellisel juhul võib valli teha kergemast materjalist, nt põhiosas juuritud kändudest. Arvestades müra modelleerimise tulemusi, siis on vastav tingimus (müratase < 40 dB) Risti-Muru karjäärides kaevandamisel ka täidetud. Häiringutõkke vall rajada kohe pärast karjääriala raadamist ja enne järgnevate karjääritööde algust metsise ja teiste lindude häiringu minimeerimiseks, eelistatult hilissügisel ja/või talvel perioodil 01.11–31.01. Juhul kui antud ajaaken on muude asjaolude tõttu valli rajamiseks välistatud, sobib ka periood 01.09–31.10.
1.7. Võtta kasutusele vaid Risti-Muru II 1. etapi ehk järgu ala (menetletava keskkonnaloa taotluse protsessi raames), vt KMH joonis 3.1, ptk 3.1. Selleks enne keskkonnaloa menetluse jätkamist, ajakohastada keskkonnaloa taotlust, peale käesoleva KMH protsessi lõppu.

2A. grupp meetmeid – Annamõisa püsielupaiga ja Mustjärve raba metsise mänguala meetmed (prioriteetsus II (kohustuslik)).
2A.1. Annamõisa 1 ja Mustjärve raba mängualadel ja nende ümbruses sulgeda kuivenduskraave ning kraavidega piirnevatelt aladelt eemaldada väikeste häilude kaupa tihenenud alusmets, jättes metsisele varjumisvõimalusi (vt joonis 4 KMH lisas A5). Mustjärve mänguala piirkonnas on 6 kraavi, mille sulgemist kaaluda (kuni 23 kohas (vt joonis 4 KMH lisas A5), pinnastõkete (kraavide täitmist) kavandamise käigus võib arv ja paigutus mõnevõrra muutuda). Annamõisa 1 mängualal asuval eesvoolu kraavil, seotud maaparandussüsteemiga (Muru 1, TP-602) analüüsida loodusliku veerežiimi taastamise võimalikkust (seiretegevus, vt KMH aruande ptk 6). Kraavide sulgemiste teostamiseks sobiv aeg on 01.07–31.01, periood Risti-Muru II 1. järgu kaevandamise jooksul. Keskkonnaloa omaja peab kaasama tegevuste korraldamisesse ja teostamisse soode taastamise kogemusega eksperdid (nt Eestimaa Looduse Fond, RMK) ning juhinduma varasemast kogemusest ja KMH lisa suunistest (vt KMH lisa A5, „Kraavide sulgemine ja märgala koosluste taastamine“). Tegevus kooskõlastada Piirsalu lasketiiru ja taktikaala ning tulevase kaitsetööstuspargi haldajatega, samuti Keskkonnaametiga.

2B. Leevendusmeetmete üldeesmärk – okastraadi eemaldamine Mustjärve raba metsisemängualalt:
2B.1. Okastraadi eemaldamine Mustjärve raba metsisemängualalt. Vajalik on okastraat mängualalt eemaldada, aiapostide eemaldamine ei ole hädavajalik, kuid võimalusel on soovitav

ka need loodusest likvideerida. Töid võib teostada 01.07–31.01. Seejuures võib mootorsõidukeid (ATV vms) väljaspool olemasolevaid teid kasutada perioodil 01.09–31.01 (hoiduda maapinna kahjustamisest; eelistada tööde teostamist külmunud pinnasega). Töö teostada enne Risti-Muru II karjääriala 1. järgu raadamise algust. Läbi viia Risti-Muru II karjääri arendaja initsiatiivil ja juhtimisel. Tegevus kooskõlastada Piirsalu lasketiiru ja taktikaala ning tulevase kaitsetööstuspargi haldajatega ja Keskkonnaametiga, samuti informeerida RMK-d. Juurdepääsuks ja okastraadi väljaveoks kasutada maksimaalselt olemasolevaid teid ja radu, ning kerget ja väikese erisurvega sõidukit (nt laiade ja pehmete ratastega haagisega ATV).

3. grupi meede – laiemalt piirkonnas teostatavad meetmed (prioriteetsus III (soovituslik ka vaid Risti-Muru II 1. järgu alal kaevandamisel), väikekiskjate tõrjumine):
3.1 Metsisemängu ümbruses pesarüüste ohu langetamiseks väikekiskjate tõrjumine. Pikaajaliste tulemuste saavutamiseks planeerida piirkondlik väikekiskjate küttimine metsisemängude ümbrusesse, seejuures suurendamata üldist küttimismahtu. Kiskjate väljapüüki korraldada vähemalt Annamõisa 1 ja Mustjärve raba ja ka Valgejärve mänguala piirkonnas. Väikekiskjate tõrjumisjahi pidamine on lubatud perioodil 01.09–31.01 (korrata iga-aastaselt ja järjepidevalt). Jahti korraldada Risti-Muru II karjääri arendaja initsiatiivil ning piirkonna jahimeeste (Risti jahipiirkond, Tagaveski Jahimeeste Selts) teostusel, informeerides Keskkonnaametit ja vajadusel tegevused eelnevalt kooskõlastada. Asjakohane on kaasata metsise ekspert, kes annab vahetud suunised jahi korralduseks, küttimismahu valikuks ning seirab jahi käiku ja tulemust.

<u>3. Loomastik</u>
3.1. Kujundada kaevandamise järgselt tekkivate karjäärijärvede (Risti-Muru ja Risti-Muru II, v.a Muru teest ida poole jääv väiksem tekkiv veekogu) läänekaldad sobilikuks elupaigaks kahepaiksetele (kaldapiirkonnas mitmekesise veetaimestikuga madalaveeline ala).

<u>4. Müra</u>
4.1. väljaveotee osana võimalusel eelistada endise raudteetrassi koridori kasutamist olemasoleva ja elamute lähedalt kulgeva Ellamaa jaama teelõigu asemel.
4.2. Vältida karjääridest väljavedu õhtusel ja öisel ajavahemikul (perioodil 19.00-07.00).
4.3. Intensiivse väljaveo (liiklussagedus 12 veokit ja enam tunnis) perioodi esinemisele eelnevalt (nt vähemalt 2 päeva varem) tuleb karjäärist kuni Ääsmäe-Haapsalu Rohuküla maanteeni kulgeva väljaveotee lähedaste (elamu kuni 25 m kaugusel teest) majapidamiste elanikke väljaveo suurenemisest, eeldatavast kestvusest ja sellega seotud võimalikust mürahäiringust teavitada.

<u>5. Mõju liikluskorraldusele</u>
5.1. Kuna väljaveotee on kohati kurviline, kitsas ning teel liiguvad piirkonna elanikud, on vajalik vähemalt intensiivse väljaveo (veosagedus 12 sõidukit ja enam tunnis) ajaks paigaldada väljaveoteele (minimaalselt Ellamaa jaama tee ja Lepaste tee lõigule) karjääriveokite liikumisest hoiatavad liiklusmärgid.
5.2. Väljaveotee Ellamaa jaama tee ja Lepaste tee ulatuses paigaldada veokijuhtidele hoiatavad märgid, et teel on jalakäijad ja jalgratturid.
5.3. Kuigi tee parameetrid ei soosi reaalselt väljaveoteel piirkiirusele vastava (90 km/h)

sõidukiirusega liikumist, on siiski asjakohane koos teeomanikuga (maantee puhul Transpordiamet, Lepaste ja Muru tee puhul kohalik omavalitsus) kaaluda vajadusel piirkiiruse kehtestamist väljaveotee ulatuses. Nimetatu on eelkõige asjakohane intensiivse väljaveo korral ja piirkonnas, kus majapidamised paiknevad väljaveotee lähialal.
5.4. Kuna väljaveotee katte laius on sõltuvalt asukohast 4-5 m, võib eelkõige intensiivsetel perioodidel osutuda vajalikuks täiendavate liikluskorralduslike vahendite kasutusele võtmine (nt liikumist suunavad foorid, möödasõidutaskute rajamine, veokijuhtide vahelise sidepidamisvahendite kasutamine jms).
5.5. Maavaravaru väljaveoks (erandlike massvedudu puhul, sagedusega 12 ja enam raskeveokit tunnis) kasutatavate teelõikude osas peab arendaja peale maavara kaevandamise loa väljastamist koostama koos kaevandamisprojektiga uuringu teelõikude koormustaluvuse ja ohutuse (nt möödasõidu taskud) parandamise osas. Uuringu raames toimub teelõikude ülevaatus, testalade väljavalimine (vajalike mõõdistuste korraldamiseks), tulemuste analüüs ning edasiste tegevuste määratlemine (koostöös tee omanikega). Vajaduse ilmnemisel koostatakse ka täiendav teeprojekt (enne massvedude võimaldamist; paralleelselt elustiku meetmete (kaevandamiseelne seire jm, u 2...3 a) rakendamisega, enne kaevandamist).
5.6. Seada keskkonnaloa andmisel kõrvaltingimus, mille kohaselt on arendaja enne kaevandustegevuse alustamist kohustatud sõlmima Saue vallaga munitsipaalomandisse jäävate Lepaste tee L3 (katastritunnusega 51801:001:0514) ja L1 (katastritunnusega 51801:001:0749) lõikude kohta teehooldus- ja remondilepingu, tagamaks tee seisukorra säilimise ja liiklusohutuse kogu kaevandamisperioodi vältel.
5.7. Kaevandaja on kohustatud hiljemalt 15.08.2026 Saue vallale kuuluvatel teelõikudel Lepaste tee L3 (katastritunnusega 51801:001:0514) ja L1 (katastritunnusega 51801:001:0749) teostama ühekordse kuumpindamise, et tagada avalikult kasutatava tee püsimine mõistlikult kasutatavana kaevandusperioodi jooksul.

Vastavalt KMHs välja toodud keskkonnaseire meetmetele on välja toodud seiremeetmed karjääri naaberalade metsise seireks, mida rakendada Risti-Muru II kaevandamisloa andmisel. KMHs on välja toodud seire ajastuse ja teostamise kirjeldused.

Loa taotluse seletuskirja kohaselt korrastatakse kaevandatud ala tehisveekoguks, metsamaaks ja rohumaaks. Keskkonnaamet määrab loale korrastamise suunaks tehisveekogu, metsamaa ja rohumaa.

3.3.2. Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Keskkonnaloale nr KL-527773 lisatakse järgmised kõrvaltingimused:

KMH alusel on tehtud ettepanek järgmisteks leevendusmeetmeteks.

Taotletava mäeeraldise teenindusmaa piirneb läänest II kaitsekategooria liigi laanerähni (*Picoides tridactylus*, KLO 9137813) leiukohaga ning ca 200 m kaugusele jääb metsise (*Tetrao urogallus*, KLO3000645) püsielupaik, mille kaitse eesmärk on metsise elupaiga kaitse.

Mäeeraldisest ca 400 m kaugusele läände jääb projekteeritav metsaelupaikade looduskaitseala. KMH raames hinnati kavandatava tegevuse ja selle võimalikku koosmõju olemasoleva karjääri ja teiste piirkonnas olevate objektidega potentsiaalselt kaitsealuste liikide soodsat seisundit halvendavaks.

Kevadisel mänguajal ehk 01.03–15.05, aga ka veebruaris mängule eelneval lindude koondumise ajal ning mai-, juuni ja juulikuisel pesitsusajal ja poegade kasvamise perioodil on metsised inimeste ja masinate liikumise suhtes tundlikud, taludes mänguperioodi välisel ajal inimtegevust ≥ 150 m kaugusel. Kuna metsis on väga häiringutundlik ning langeva arvukusega liik lisatakse keskkonnaloale järgmised kõrvaltingimused nr 1-5:

1. Metsise mänguperioodil ja sellele eelneval lindude kogunemisajal 01.02–15.05 on kogu kaevandamistegevus ja sellega kaasnev (sh laadimine, väljavedu, raadamine jne) keelatud, et vähendada mürakoormust ja muid häiringuid.

Tingimuse nr 2 sõnastust muudetakse, sest liivakarjääris ei tehta valju ja/või impulssmüra tekitavaid toiminguid, seega muudetakse meedet järgnevalt:
2. Metsise pesitsusajal 16.05–15.07 on lubatud tegevused päevasel ajal 8.00-20.00.

Vältimaks lindude häirimist ja hukkumist, lisatakse keskkonnaloale tingimus nr 3 järgenevas muudetud sõnastuses:
3. Raie- ja raadamistööd on keelatud perioodil 01.02–31.08.

Loale lisatakse järgnev tingimus, milles on koondatud kokku KMH-s välja toodud meetmed 1.5. ja 4.2.:
4. Metsise pesitsusaja välisel ajal on karjääri lubatud tööaeg 7.00 – 22.00, sealhulgas on lubatud karjäärist väljavedu 7.00 – 19.00.

Keskkonnaloale lisatakse tingimus nr 5 muudetud sõnastuses, kuna müra tase on metsise mängualadel müra modellatsiooni kohaselt < 40 dB ka ilma häiringuid tõkestava vallita, ei täpsusta Keskkonnaamet valli rajamiseks kasutatavat materjali:
5. Püsielupaiga poolsele karjääri piirile rajada enne maavara väljamist vähemalt 4-meetri kõrgune vall. Töö teostada sügisel ja/või talvel perioodil 01.09–31.01.

KMH hinnangul on kuivenduskraavidel selge ja pikaajaline negatiivne mõju metsise elupaigaomadustele. Näiteks teiseneb metsisele sobiliku puhmastaimestiku liigiline koosseis, aga ka alusmets muutub tihedamaks. Samuti teiseneb puistu liigiline koosseis. Kuivenduse degradeeriv mõju on eriti märgatav Annamõisa 1 mänguala vahetus läheduses, kus puistu on kraavi kõrval muutunud metsistele sisuliselt läbimatuks. Mõningane kuivenduse negatiivne mõju elupaigale avaldub ka Mustjärve raba mänguala piirkonnas. KMH aruandes kirjeldatud uuringud on näidanud, et kuivenduskraavide sulgemine parandab metsise elupaigakvaliteeti, sest niiskusrežiimi taastamine endistes soometsades ennistab metsisele sobilikke taimekooslusi ning alusmetsa struktuuri. Sellest tulenevalt lisatakse keskkonnaloale kõrvaltingimus nr 6.

Loale lisatakse tingimused 6. ja 7. korrigeeritud sõnastuses. Antud tingimused tuleb täita koostöös Piirsalu kaitsetööstuspargi arendajaga.
6. Annamõisa 1 ja Mustjärve raba mängualadel ja nende ümbruses sulgeda kuivenduskraave ning kraavidega piirnevatelt aladelt eemaldada väikeste häilude kaupa tihenenud alusmets, jättes metsisele varjumisvõimalusi (vt joonis 4 KMH lisas A5). Tegevuste kavandamine ja elluviimine peab toimuma maaomanikuga koostöös. Mustjärve mänguala piirkonnas on 6 kraavi, mille sulgemist kaaluda (kuni 23 kohas (vt joonis 4 KMH lisas A5), pinnastõkete (kraavide täitmist) kavandamise käigus võib arv ja paigutus mõnevõrra muutuda). Keskkonnaloa omaja peab kaasama tegevuste korraldamisesse sealhulgas kraavide sulgemise kaalumisse ja teostamisse soode taastamise kogemusega eksperdid (nt Eestimaa Looduse Fond, RMK). Annamõisa 1 mängualal asuval eesvoolu kraavil, seotud maaparandussüsteemiga (Muru 1, TP-602) analüüsida loodusliku veerežiimi taastamise võimalikkust (seiretegevus, vt KMH aruande ptk 6). Kraavide sulgemiste teostamiseks sobiv aeg on 01.07–31.01 ning tegevused tuleb ellu viia Risti-Muru II karjääris kaevandamise jooksul ning juhinduda varasemast kogemusest ja KMH lisa suunistest (vt KMH lisa A5, „Kraavide sulgemine ja märgala koosluste taastamine“). Tegevuse läbiviimist tuleb kooskõlastada Piirsalu lasketiiru ja taktikaala ning tulevase kaitsetööstuspargi haldajatega, samuti Keskkonnaametiga.
7. Enne Risti-Muru II karjääriala raadamise algust tuleb eemaldada okastraat Mustjärve raba metsisemängualalt, aiapostide eemaldamine ei ole hädavajalik, kuid võimalusel on soovitav ka need loodusest likvideerida. Töid võib teostada 01.07–31.01. Seejuures võib mootorsõidukeid (ATV vms) väljaspool olemasolevaid teid kasutada perioodil 01.09–31.01 (hoiduda maapinna kahjustamisest; eelistada tööde teostamist külmunud pinnasega). Tegevus kooskõlastada Piirsalu lasketiiru ja taktikaala ning tulevase kaitsetööstuspargi haldajatega ja Keskkonnaametiga, samuti informeerida RMK-d. Juurdepääsuks ja okastraadi väljaveoks kasutada maksimaalselt olemasolevaid teid ja radu, ning kerget ja väikese erisurvega sõidukit (nt laiade ja pehmete ratastega haagisega ATV).

Keskkonnaloale lisatakse korrigeeritud sõnastuses meetmed 8. - 10.
8. Loa omaniku initsiatiivil võimalusel korraldada jaht väikekiskjatele metsisemängu ümbruses pesarüüste ohu langetamiseks. Pikaajaliste tulemuste saavutamiseks planeerida piirkondlik väikekiskjate küttimine metsisemängude ümbrusesse, seejuures suurendamata üldist küttimismahtu. Kiskjate väljapüüki korraldada vähemalt Annamõisa 1, Mustjärve raba ja Valgejärve mänguala piirkonnas. Väikekiskjate tõrjumisjahi pidamine on lubatud perioodil 01.09–31.01 (korrata iga-aastaselt ja järjepidevalt). Jahti korraldada Risti-Muru II karjääri arendaja initsiatiivil ning piirkonna jahimeeste (Risti jahipiirkond, Tagaveski Jahimeeste Selts) teostusel vastavalt kehtivale seadusandlusele. Võimalusel kaasata metsise ekspert, kes annab vahetud suunised jahi korralduseks, küttimismahu valikuks ning seirab jahi käiku ja tulemust.
9. Teostada metsise arvukuse ja mänguaktiivsuse seiret Annamõisa 1, Annamõisa 2 ja Mustjärve raba mängualadel riikliku metsiseseire metoodika alusel. Raadamisele kahel eelneval aastal teostada metsise seire. Kui alal teostatakse riikliku seiret ei ole kaevandamisloa omanikul kohustust eraldi seiret teostada. Edaspidi tuleb seiret teostada karjääriala raadamise järel, kaevandamise ajal vähemalt üks kord iga kolme aasta jooksul kuni karjääriala taastamise lõpuni ning vähemalt üks kord pärast karjääriala taastamist. Kui alal teostatakse riikliku seiret ei ole kaevandamisloa omanikul kohustust eraldi seiret teostada. Juhul kui metsisemäng paikneb seireperioodil ümber, tuleb püüda tuvastada uus konkreetse elupaigaga seotud mängukoht ning

kaasata see järgnevasse seiresse. Selleks tuleb teostada vähemalt kaks täiendavat välitööpäeva võimalike kolinud mängude leidmiseks. Seire ajastus, maht ja metoodilised üksikasjad tuleb kooskõlastada riikliku seire korraldajaga. Seire käigus kogutud andmed ning asurkonna seisundi ja karjääri mõjude analüüsi tulemused tuleb esitada Keskkonnaametile ja kanda Keskkonnaseire Infosüsteemi (KESE). Loa omaja peab leidma seire kavandajad ja teostajad, kes on erialaselt pädevad ja tunnustatud uurijad ja asutused nagu liigieksperdid, ülikoolid, looduskaitseorganisatsioonid, teadus-arendus ettevõtted. Vastavalt seire tulemusele võib tekkida vajadus kohandada rakendatavaid meetmeid. Võimalusel ühildada kaitsetööstuspargi arendaja poolt läbi viidava seirega.
10. Juhul kui kaevandamisel võetakse kasutusele kavandatust suurema müratasemega kaevandamismeetod/ tehnika või kui metsise asurkonna seisundis ilmnevad negatiivsed muutused, tuleb loa omajal läbi viia müra mõõdistamine metsisemängualades ning teha täiendav müra mõju analüüs metsisele. Vastavalt müra mõõtmiste tulemusele võib tekkida vajadus kohandada rakendatavaid meetmeid. Mõõtmiste käigus kogutud andmed ning asurkonna seisundi ja karjääri mõjude analüüsi tulemused tuleb esitada Keskkonnaametile.

KMH-st tuleneva sõnastuse kohaselt tuleks korrastamisel kujundada karjäärijärvede läänekaldad kahepaiksetele sobilikuks elupaigaks. Korrektne on kujundada karjäärijärvede põhjakaldad kahepaiksetele sobilikuks elupaigaks, kuna siis soojendab madalat kaldavett lõunapäike. Seetõttu lisatakse keskkonnaloale kõrvaltingimus korrigeeritud sõnastusega:

11. Korrastamisel kujundada kaevandamise järgselt tekkivate karjäärijärvede (Risti-Muru ja Risti-Muru II, v.a Muru teest ida poole jääv väiksem tekkiv veekogu) põhjakaldad sobilikuks elupaigaks kahepaiksetele.

Võttes aluseks KMH peatüki „Mõju liikluskorraldusele“ on veokite lisandumisest tingitud ebasoodne mõju liikluskorraldusele ja -ohutusele mõõdukas. Kaevandamise korral hakkaks põhimahus karjääriveokite liikumine toimuma karjäärist mööda Muru teed ida suunas. Sealt edasi toimuks väljavedu suunal: Lepaste tee (5180356) – Ellamaa jaama tee kõrvalmaantee (11169) – Ääsmäe-Haapsalu-Rohuküla (nr 9) põhimaantee.

Kruusakattega Muru teel on liiklussagedus minimaalne. Lepaste teel, mille puhul on tegu pinnatud kruusateega, täpne liiklussagedus ei ole teada, kuid tõenäoliselt on see ligikaudu samas suurusjärgus Ellamaa jaama kõrvalmaanteega. Ellamaa jaama kõrvalmaantee (11169) aasta keskmine ööpäevane liiklussagedus 2024. a liiklusloenduse andmete põhjal oli 161 sõidukit, sh raskeveokite osakaal 8% (Maa- ja Ruumiamet, 2025). Teeregistri (2025) alusel on tegemist mustkattega teega, millel tehti viimati pindamist aastal 2025. Võttes aluseks karjääridest väljaveo liiklussagedused suureneks tee liiklussagedus tavaolukorras kuni 215 sõidukini ehk u 33,5%. Intensiivse kaevandamise korral oleks Ellamaa jaama kõrvalmaantee liiklussagedus 305 sõidukit ehk u 89% suurenemine võrreldes 2024. aastaga. Intensiivse kaevandamise korral võib kaasneda ebasoodne mõju tee liikluskorraldusele ja seisukorrale.

Põhimaantee lähedases lõigus paiknevad Ellamaa jaama tee ja ka Lepaste tee vahetusläheduses mitmed majapidamised ning teel liiguvad paiguti ka jalakäijad ja jalgratturid. Üldiselt on kogu väljaveo tee kitsas ja kohati väga kurviline, mistõttu on vajalik jälgida tee seisukorda ja tagada

liiklusohutus. Vähendamaks veokite lisandumisest tingitud mõõdukat ebasoodsat mõju liikluskorraldusele ja -ohutusele lisatakse keskkonnaloale kõrvaltingimused nr 12. – 13.

12. Intensiivse väljaveo (liiklussagedus 12 veokit ja enam tunnis) perioodi esinemisele eelnevalt (vähemalt 2 päeva varem) tuleb karjäärist kuni Ääsmäe-Haapsalu Rohuküla maanteeni kulgeva väljaveotee lähedaste (elamu kuni 25 m kaugusel teest) majapidamiste elanikke väljaveo suurenemisest, eeldatavast kestvusest ja sellega seotud võimalikust mürahäiringust teavitada.
13. Arendaja on enne maavara väljamise alustamist kohustatud sõlmima Saue vallaga munitsipaalomandisse jäävate Lepaste tee L3 (katastritunnusega 51801:001:0514) ja L1 (katastritunnusega 51801:001:0749) lõikude kohta teehooldus- ja remondilepingu, tagamaks tee seisukorra säilimise ja liiklusohutuse kogu kaevandamisperioodi vältel.

KMH-s esitatud leevendusmeetmeid 1. ja 1.7. ei lisata keskkonnaloale nr KL-527773, kuna need on täidetud ja mäeeraldise pindala on vähendatud nii, et mäeeraldisest jäävad välja alad 4,5 ja 6.

KMH leevendusmeedet nr 1.3. loale ei lisata, kuna taotletav Risti-Muru II liivakarjäär jääb mäeeraldise plaani kohaselt Annamõisa metsise püsielupaiga piirist 200 m kaugusele.

Loale ei lisata KMH tingimust nr 4.1. kuna raudteetrassi koridoris on kitsas tee, mis suuremate veokite (karjääriveokid) liiklemiseks vajaks laiendamist ja tõenäoliselt ka täiendavat tugevdamist. Juhul kui väljatud maavara ei kasutata samas koridoris raudtee ehitustööde tarbeks ei ole vajalikus ulatuses endise raudteetrassi koridori rekonstrueerimine olla otstarbekas ja majanduslikult põhjendatud. Eriti arvestades, et võimalikud väljaveoga seotud häiringud ja liikluskorralduslikud küsimused on seotud peamiselt vaid intensiivse väljaveoperioodiga ning on leevendatavad.

Lähtuvalt liiklusseaduse § 6 lõige 4 ja 5 ei lisata loale KMH meetmeid 5.1. - 5.5. kuna liikluse korraldamise tagab teeomanik ning ilma asjaomast õigust omamata ei tohi liikluskorraldusvahendit paigaldada, teisaldada või eemaldada. Tee ei kuulu Risti-Muru II liivakarjääri keskkonnaloa taotlejale.

KMH aruandes seisnes kaevandajal kohustus ühekordselt kuumpinnata Saue vallale kuuluvaid teelõike Lepaste tee L3 (katastritunnusega 51801:001:0514) ja L1 (katastritunnusega 51801:001:0749) hiljemalt 15.08.2026. Kuna antud kuupäev on ületatud loa välja andmise kuupäevaks, jätab Keskkonnaamet kõrvaltingimuse keskkonnaloale kandmata.

3.4. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Loa menetluse võtmise järel esitati mitmeid küsimusi (registreeritud KOTKAS-s vastavalt 27.09.2022 numbriga DM-120562-7 ja 10.10.2022 numbriga DM-120562-9). Peamiselt küsiti kuidas karjääri rajamine mõjutab piirkonna majapidamise salvkaevusid ning loodusväärtusi. KOTKAS vastati kodanike küsimustele ja edastati info keskkonnaloa taotlejale kirjadega vahemikus DM-120562-10 kuni DM120562-13. Loa menetlusele esitati täitendavaid seisukohti 14.11.2022 kirjaga DM-120562-14, millele vastas Keskkonnaamet 15.11.2022 kirjaga DM-120562-15.

19.06.2023 edastas keskkonnaamet kirjaga nr DM-120562-24 KMH eelhinnangu otsusega algatada KMH kohalikule omavalitsusele ja loa taotlejale, millele edastas kohalik omavalitsus omapoolsed kommentaarid ja küsimused 29.06.2023 kirjaga nr 6-2/23-965-2 (registreeritud KOTKAS-s 05.07.2023 nr DM-120562-25). Küsimustele vastas Keskkonnaamet 26.07.2023 kirjaga DM-120562-26.

16.08.2023 kirjaga nr DM-120562-30 edastas Keskkonnaamet Piibenõmme OÜ-le Risti-Muru II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele KMH algatamise otsuse.

Põllumajandus- ja Toiduamet kinnistas 05.10.2022 kirjaga nr 6.2-2/42534 (KOTKAS 06.10.2022 nr DM-120562-8), et neil ei ole vastuväiteid kavandatava kaevandamise keskkonnaloa menetluse osas kui tagatakse maaparandussüsteemi Muru 1 (TP-602)(mps kood/ehitise kood 4110210010060/001) toimimine ja keskkonnaluba kooskõlastatakse Põllumajandus- ja Toiduametiga.

Loa eelnõule esitatimitmeid arvamusi/ üks arvamus (registreeritud KOTKAS-s vastavalt pp.kk.aaaa numbriga DM-XXXXX ja pp.kk.aaaa numbriga DM-XXXXX). Keskkonnaamet edastas esitatud arvamused ja vastuväited ettevõttele tutvumiseks ning arvamuse avaldamiseks (registreeritud KOTKAS-s pp.kk.aaaa numbriga DM-XXXXX; HMS § 49 lg 3, KeÜS § 48[1] lg 4). Olulisemad seisukohad eelnõudele ning Keskkonnameti selgitused on järgmised:

3.5. Otsekohalduvad nõuded

Loaga kaasnevad loa omajale õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Loa omaja peab järgima *THS, AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS* ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda loale. Olulisemad keskkonnaalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Loa omaja meelespea“.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo